

N:o 108.

Af herr **S. Nordström** i Höglunda, om *exporttull å järnmalm.*

Vårt land är i besittning af stora naturliga rikedomar, som, rätt tillvaratagna, borde kunna framkalla en storartad utveckling af svensk industri. Våra malmfält, våra skogar, våra torfmossar, våra talrika vattenfall innesluta uti sig källor till rikedom och nationell utvecklingsmöjlighet, sådan som många andra länder icke kunna uppvisa. Vårt folk kan mäta sig med hvilken annan nation som helst beträffande intelligens och praktisk duglighet, blott dess anlag och goda egenskaper blifva rätt använda, handledda och understödda. Men för att näringsfliten, yrkesskickligheten och industrien skola kunna vinna någon utveckling och uppblomstring, så fordras oundgängligen en sådan lagstiftning, som uppmuntrar, stöder och befrämjar desamma. Hvad en sådan lagstiftning kan uträtta därutinnan, äga vi de mest i ögonen fallande exempel på särskildt från Tyskland och Nordamerika, hvilka länders industri och näringar under de sistförflutna årtiondena tagit ett förut icke anadt uppsving just till följd af dessa länders lagstiftning på det ekonomiska området.

Äfven vår modernäring, jordbruket, är i högsta måtto beroende af en så beskaffad lagstiftning, ty endast på detta sätt kunna jordbrukets idkare vinna en pålitlig och lönande afsättning för sina alster inom vårt eget land, oberoende af utlandets prohibitiva och nyckfulla åtgärder därutinnan och däraf följande vanskliga konjunkturer på världsmarknaden. Vi äga allt fortfarande miljoner tunnland den yppersta jord, som ännu väntar på odlarens hand och som kunde föda en flera gånger talrikare befolkning. Det är hög tid att en systemförändring införes, i stället för att, såsom nu, likgiltigt afhända oss våra bästa och dugligaste arbetskrafter och vårt värdefullaste råmaterial för att i stället importera

förädlade produkter af detta samma råmaterial, som i afsevärd grad på utländsk botten åstadkommes genom arbetare födda och fostrade inom vårt eget land. Det är alldeles nödvändigt, för så vidt vi icke skola duka under i den ojämna striden, att lagstiftningen ändras därhän, att vi inom vårt eget land kunna gifva lönande sysselsättning åt landets barn och i synnerhet åt dess hittildags laglydiga landsortsbefolkning; att vi behålla våra värdefullaste råmaterialier för egen förädling och uppdrifva våra näringar och vår industri till framalstring af förädlade produkter såväl för landets eget behof som för världsmarknaden.

Särskildt bör den lagstiftning kontramaderas, som afser att gynna utländskt kapital och enskild vinningslystnad till skada för den inhemska företagsamheten och produktionen. Genom den enormt stegrade järnkonsumtionen på världsmarknaden har tillgången på användbar järnmalm i högst betänkelig grad aftagit och efterfrågan i samma mån stegrats. Det är därför, enligt mitt förmenande, i högsta grad lätt-sinnigt att utan vidare afhända oss dessa naturrikedomar. Genom anläggningen af Luleå—Gellivare—Ofotenbanan har vårt lands rikedom på järnmalm blifvit tillgänglig för utländska järnverksägare, som, till följd af ett kapitalstarkt bolag, hvars uppgift synes vara att i vidsträcktaste omfattning tillhandahålla utlandets järntillverkare svensk järnmalm, nu exploatera dessa våra naturrikedomar i en utsträckning och på ett sätt, som hotar vårt eget lands järnindustri med fullständig undergång. Detta sakförhållande är så mycket mera beklagligt, som järnmalmstillgången, ehuru riklig, likväl ingalunda är outtömlig och den dag kan beräknas, då malmtillgångarne skola vara tömda till obotlig skada för vårt lands framtid, dess existens och utvecklingsmöjlighet såväl i det ena som i det andra afseendet. Då vi inför våra barn och efterkommande äro ansvariga för att landets resurser icke missbrukas eller vanvårdas; då vår egen järnindustri genom nu gällande aftal och fraktbestämmelser m. m. faktiskt befinner sig uti ett ogynnsammare läge beträffande åtkomsten af nödigt råmaterial än åtskilliga utländska järnverk, hvilka senare dessutom äro i besittning af ett ojämförligt större rörelsekapital, så bör det vara lagstiftarens oafvisliga plikt att, i hvad på honom ankommer, afhjälpa dessa missförhållanden.

Då statens finanser, till följd af den nya härorganisationen, befinna sig i en mycket vanskelig belägenhet; då för hvarje år som går allt större kraf ställas på statskassan; då nya inkomstkällor för staten svårligen kunna beredas utan ett omsorgsfullt och klokt tillvaratagande af landets naturliga hjälpkällor; då det icke kan vara förenligt med en sund finanspolitik att gynna utländska kapitalister och utländska affärs-

företag på den svenska industriens bekostnad; då det tvärtom bör vara lagstiftningen angeläget att i möjligaste mätto gynna och understödja svensk företagsamhet; då det icke kan lida det allra ringaste tvifvel därom, att en lämplig exporttull på järnmalm skulle vara gagnelig för den svenska järnindustrien och indirekt jämväl för alla andra svenska näringar; då den svenska järnindustrien för närvarande befinner sig uti en så vansklig belägenhet, att den behöfver allt det understöd från statsmakternas sida som är möjligt, så har jag svårt att tänka mig något lämpligare sätt att öka statsverkets inkomster än medelst en väl afpassad exporttull på järnmalm.

På grund af alla dessa skäl hemställer jag,

att Riksdagen behagade från och med nästkommande år åsätta en exporttull å järnmalm med 1 krona per ton om 1,000 kilogram.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1905.

Sten Nordström.

I motionens syfte instämma:

C. J. Berggren. Carl Jansson. G. M. Sandin. P. Zimdahl.
Oscar N. Olsson. J. A. Jonsson. C. A. Danielsson.